

En bekvämare vardag

En tidning till alla hushåll från Söderhamn Nära om Söderhamn Nära

Digitala vattenmätare på gång

Nära ur ett nytt perspektiv

En modern panncentral

Fossilfria transporter

Vårt viktigaste livsmedel

Fossilfritt och klimatnytta i praktiken

Ibland är det lätt att bli deprimerad över hur vårt sätt att leva påverkar miljön negativt.

Det är svårt att veta hur man på bästa sätt kan göra skillnad så att även kommande generationer får möjlighet att leva och verka i en ren och hållbar värld.

Vad skall man välja?

Vad skall man göra?

Vilken skillnad gör egentligen våra val och kan vi i vår lilla kommun verkligen göra skillnad?

Vi på Söderhamn Nära fokuserar mycket på miljönytta och klimatavtryck och jag vill passa på att nämna några områden där vi gör skillnad.

Värme, varmvatten och el, helt fossilfritt

All vår fjärrvärmeproduktion är fossilfri och med det uppnår vi redan idag de så kallade 2030-målen om reduktion av fossilandelar.

Vi tillhör den begränsade skara i Sverige och världen som ställt om till fossilfri värmeproduktion. De bränslen vi använder är främst träbaserade från skogarna i vårt närområde och restprodukter från bland annat Ala Sågverk. Vi använder även trävirke från gamla möbler och byggregister som lämnats vid vår återvinningsstation på Långtä.

Vid produktionen av fjärrvärme bildas ånga. Istället för att bara släppa iväg den så nyttjar vi den till att driva en turbin som årligen genererar omkring 40 000 megawattimmar el.

Det är riktigt häftigt!

Sverigebäst på fossilfria transporter

Vi ställer om alla våra transporter till fossilfria drivmedel under 2019. Det är en tuff utmaning som vi antagit tillsammans med endast sju andra företag och organisationer

i Sverige. Utmaningen är initierad av Fossilfritt Sverige, ett initiativ som startades av regeringen inför klimatmötet i Paris 2015. Målet är att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.

Det är tufft att nå målet om fossilfria transporter redan i år men vi jobbar stenhårt för att nå dit. Vi har många olika fordon i våra verksamheter, allt från traktorer och lastbilar till personbilar.

Att etablera tankställen är processer som tar lång tid. Bland annat jobbar vi tillsammans med Gästrikre Ekogas - som producerar biogas av ditt och mitt matavfall - för en framtida biogasmack i vår kommun. De fossilfria drivmedel vi har tillgång till i Söderhamn idag utgörs av el och hundraprocentig biodiesel.

Vi har redan ställt om 70 procent av våra fordon till fossilfritt.

Fortsättning följer...

John Lundmark, VD

En bekvämare vardag ges ut av Söderhamn Nära och når alla kommuninvånare och företag i Söderhamn som samhällsinformation.

Redaktör: Gunnar Lidén, tel 0270-751 26, e-post gunnar.liden@soderhamnna.se

Text, bild och redigering: Gunnar Lidén och Per Arvelin.

Tidningen finns även att läsa på vår hemsida: www.soderhamnna.se. Vill du ha fler nummer av tidningen finns de att hämta på Stabbläggaregatan 11.

Följ oss på sociala medier

www.soderhamnna.se

www.facebook.com/soderhamnna

www.instagram.com/soderhamn_nara

Nr 1/2019

Dykare i vattentornet sid 4

Vi tar hand om ditt trädgårdsavfall sid 6

Nära utvecklar elnätet sid 7

Digitala vattenmätare sid 9

Nära från ovan sid 11-13

Stort intresse för fiber sid 14

Från matavfall till biogas sid 15

Enklare med digitala formulär och BankID sid 16

IT-supporten fixar krånglande datorer sid 17

Årsredovisningen sid 18

Vad gäller egentligen vid strömavbrott? sid 19

Unga företagare sid 20-21

Modern panncentral i Ljusne sid 22

Nya på Nära sid 23

... och det är vi som gör tidningen

Per Arvelin Gunnar Lidén

Dykare på hög höjd

Under ett par av vinterns kallaste och snögaste dagar besöktes Söderhamn Nära av ett dykerteam. Uppdraget var att rengöra reservoaren i vattentornet på Åsberget, något som görs med jämna mellanrum.

- Vi besiktade även innervägarna för att kontrollera att inget har hänt med dem sedan förra besiktningen, säger Pierre Bohlin från företaget H2O Dykteknik, ett av landets få företag som genomför den här typen av besiktningar.

Att dyka är för många en exotisk upplevelse bland koraller och färgglada fiskar. Att dyka i vattentorn är en helt annan sak. En mer oglamorös plats att simma omkring i får man leta efter. Det är kolsvart, iskallt och en total frånvaro av vackra vattenvarelser.

- Det här är ett ganska tufft arbete som kräver såväl bra fysik som ett starkt psyke. Att dyka i den här miljön under flera timmar tar helt enkelt på krafterna, säger Pierre Bohlin, som leder dykprojektet.

Dykarteamet består av tre specialutbildade personer. Förutom dykaren är en teammedlem ansvarig för all utrustning inklusive lufttillförseln, som sker via en luftslang. Den

Dykarteamet från H2O består av Fredrik Zettergren, Andreas Olsson och Pierre Bohlin, som här förbereder dykuppdraget i vattentornet. Den här gången valde de årets kanske sämsta dag, men det spelar egentligen ingen roll. I vattentornet är det alltid lika mörkt och kallt, oavsett tid på året.

tredje medlemmen är dykledare och han övervakar arbetet via en monitor samt för protokoll över arbetets gång.

Söderhamn Nära har årliga kontroller av vattentornet på Åsberget, samt lågreservoaren vid Ålsjöns vattenverk. Företaget rengör och besiktar även Söderhamn Näras övriga reservoarer med jämna intervaller. Den främsta anledningen till att man anlitar dykare är för att rengöra reservoarerna från mangan, som finns naturligt i vårt grundvatten och

som fällt ut i Åsbergets och Ålsjöns reservoarer.

- Det rör sig om väldigt små mängder, långt under alla gränsvärden, men vi har valt att ha regelbundna kontroller en gång per år. Det ger oss även regelbundna besiktningar av insidan av vattenreservoarerna, vilket också är viktigt. Om något inte är som det ska med till exempel väggarna ger det oss en möjlighet att sätta in tidiga åtgärder, säger Gunnar Ericsson, tf. avdelningschef på vatten.

Ny vattenledning i Holmsveden

Förra sommaren upptäckte invånarna i Holmsveden att dricksvattnet hade antagit en brunaktig nyans, i vissa fall såg man även små partiklar i vattnet.

- Det kom väldigt plötsligt. En dag var vattnet helt missfärgat, säger Håkan Lindström, som var en av de första som upptäckte att något var fel med vattnet.

I början av sommaren förändrade Söderhamn Nära reningsprocessen i vattenverket med nya filter för att ge de boende i Holmsveden ett bättre vatten. Som ett resultat av det ändrades karaktären på vattnet vilket i sin tur orsakade utfällning av järn i den gamla vattenledningen genom Holmsveden, vilket man inte hade räknat med.

- Vi gjorde en analys av vattnet som bekräftade att det var järnpartiklar som lossnat från vattenledningen som går från vattenverket genom samhället, säger projektledare Peter Fryklund.

I december förra året inledde Söderhamn Nära arbetet med att byta ut den gamla gjutjärnsledningen mot en modern vattenledning i plast. Sammanlagt berördes ett 40-tal fastigheter av det cirka 1 800 meter långa ledningsbytet.

- Projektet har gått som planerat och nu har Holmsvedenborna bra vatten igen, säger Peter Fryklund.

Kvar att göra är att återställa marken och det kommer man att påbörja under våren.

Peter Fryklund, projektledare på Söderhamn Nära tillsammans med Gerd Norgren Karlsson och Håkan Lindström från Holmsveden.

Rivningen av vattentornet i Vannsätter tog tre dagar och då hann man även med att återställa marken. Om några år kommer det inte att finnas några spår kvar som vittnar om att det här en gång fanns en stor byggnad.

Pumpar ersätter vattentorn

Under de senaste åren har Söderhamn Nära rivit tre vattentorn. Det första var i Marma, Hibo som togs bort 2016, följt av Stormorshäll som revs förra året. Nu har även vattentornet i Vannsätter jämnats med marken.

- Den främsta anledningen till att vi tagit bort dem är att ny effektiv teknik är bättre än små vattentorn, säger projektledare Peter Fryklund.

Historiskt sett har vattentorn, eller högreservoarer som de heter på vattenspråk, varit den effektivaste lösningen för att hålla upp vattentrycket i ledningar och för att reglera vattentillgången över dygnet.

- I dag använder vi oss istället av effektiva pumpar för att hålla upp trycket på ledningarna. På så vis kan vi även få ett jämnare tryck över dygnet, säger Peter Fryklund.

Ytterligare en anledning till att man valt att avveckla de mindre vattentornen är att man

slipper stillastående vatten i reservoaren. Genom att istället använda pumpar som reglerar vattenflödet blir cirkulationen och därmed även vattenkvaliteten bättre.

- Så det är även ur en säkerhetsaspekt som tornen avvecklats, säger Peter Fryklund

I dag har Söderhamn Nära två vattentorn, ett på Åsberget och ett i Ljusne. Dessa torn är större och har en högre omsättning på vatten än de som har rivits och det finns för närvarande inga planer på att avveckla dem.

Inte så Nära

Basel utropar nödläge

DEN SCHWEIZISKA STADEN BASEL förklarar klimatkrisen som ett nödläge med högsta politiska prioritet.

Enligt schweizisk media har staden antagit en klimatdeklaration som skrivits av klimatstrejckande ungdomar.

Deklarationen ska ha antagits med två tredjedels majoritet i staden. Den är inte juridiskt bindande men syftar till att staden ska gå från ord till handling i klimatarbetet genom att lägga fram konkreta förslag för att minska utsläppen och minska klimatförändringens effekter.

Alplandet Schweiz upplever sedan flera år tillbaka dramatiska minskningar av sina glaciärer och Basel är den första staden i landet som utropar klimatkrisen som ett nödläge.

I början av februari gick klimatstrejckande studenter i tusentals ut på Basels gator. De krävde att regeringen och parlamentet omedelbart skulle agera för att avvärja en katastrof och nu har alltså staden Basel antagit deras deklaration.

Foto: Mikael Paulsson

Sveriges biovärme räcker till 2,7 miljoner villor

UNDER 2015 producerade Sveriges fjärrvärmennät sammanlagt 42 000 gigawattimmar biovärme. Det är tillräckligt för att värma nästan 2,7 miljoner normalvillor.

Den viktigaste råvaran i Sveriges fjärrvärmennät är biobränseln från skogsbruket och skogsindustrin. Att elda värmeverk med restprodukter som grenar, toppar, sågspån och bark bidrar till en cirkulär ekonomi.

I dag avverkas bara 75 procent av svensk skogs årliga tillväxt. Det finns med andra ord en outnyttjad potential i svensk skog.

Bli enkelt av med ditt trädgårdsavfall

Förra året genomförde Söderhamn Nära ett mindre pilotprojekt med hämtning av trädgårdsavfall. I år kommer projektet att utökas till centrala Söderhamn, Vågbro och Stugsund.

- Vi tycker att det här är en så pass bra tjänst att vi i år utökar det till fler hushåll, säger Clas Nordin, avdelningschef på renhållningen.

Är du en av alla villaägare som har problem med att bli av med trädgårdsavfallet, och som i brist på annat lägger det i högar bakom garage och bodar? Då kan den här tjänsten vara något för dig.

- Den enda begränsning vi har är att du måste bo i centrala Söderhamn, Vågbro eller Stugsund. Att vi har valt dessa områden beror på att vi måste vara effektiva med våra resurser. Faller projektet väl ut kommer vi inför nästa år att se om vi kan utöka till fler områden, säger Clas Nordin.

Att få sitt trädgårdsavfall hämtat är mycket enkelt. Det enda du behöver göra är att anmäla dig till oss på telefon 0270-751 43. Därefter levererar vi ett 370-liters kärl som du använder för ditt trädgårdsavfall. Du kommer även att få en enkel instruktion och ett hämthschema, för att veta vad du får lägga i kärlet och när du ska ställa fram det.

Tjänsten kostar 200 kronor i månaden och du förbinder dig att delta under hela perioden. Säger du inte upp tjänsten kommer den att övergå till ett löpande abonnemang, men du debiteras inget för perioden november till april.

- Bor du i något av dessa områden och vill få ditt trädgårdsavfall hämtat sammanlagt nio gånger, två gånger i månaden i maj, september och oktober samt en gång i månaden under juni, juli och augusti, tycker jag absolut att du ska kontakta oss på renhållningen, säger Clas Nordin.

Vi måste bli bättre på att sortera

Vart tredje år genomför Söderhamn Nära en plockanalys av vad som slängs i soporna. Analysen görs för att renhållningen ska få en bild av vad vi slänger och hur bra vi är på att sortera vårt avfall.

- Plockanalyser är det bästa verktyg vi har för att se vad som slängs och utifrån resultaten kan vi se hur vi ska jobba för att bli bättre, säger Clas Nordin, avdelningschef på renhållningen.

Plockanalyser görs av i stort sett alla renhållningsorganisationer i landet och det är en mycket säker metod för att se hur ett större antal fastighetsägares och lägenhetsinnehavares sortering av avfall ser ut. I årets plockanalys hämtades avfall in från 200 villahushåll och 500 lägenheter. På Långtåg tog man ut en genomsnittlig och slumpmässigt utvald mängd på 500 kilo avfall som skickas på analys.

- Metoden är helt anonym och det är fullständigt omöjligt för oss att veta vad enskilda

hushåll kastar, säger Björn Larsson på företaget Envir, som utför själva plockanalysen.

Årets plockanalys visar att renheten i matavfallet kan bli bättre. Man brukar säga att det inte bör finnas mer än två procent felsorterat material i matavfallspåsen. I Söderhamn visade den senaste plockanalysen att matavfallspåsen från villor innehöll 5,8 procent felsorterat material. Detta kan jämföras med övriga hälsingekommuner som alla har mindre än två procent felsorterat material i matavfallspåsen.

- Det kanske inte låter så mycket, men sammantaget blir det stora mängder som måste sorteras ut när det kommer till biogasanläggningen, säger Clas Nordin.

Det som också är bekymmersamt är att mängden utsorterat matavfall har minskat. Vid förra mätningen för tre år sedan låg utsorteringsgraden av matavfall på 63 procent. Den har nu sjunkit till 40 procent.

- Vi har blivit sämre på att sortera ut matavfall och nu måste vi se vad det beror på. De nationella målen är 50 procent och vår absolut minsta målsättning är att vi ska ligga över det, säger Clas Nordin.

Clas Nordin, avdelningschef på renhållningen.

Bygger ut och utvecklar elnätet för framtiden

Söderhamn Nära strävar hela tiden efter att utveckla elnätet och det görs i en tid med omfattande energiomställningar som innebär många tekniska utmaningar.

- Årets projekt är aktiviteter som alla leder mot vårt mål att ha ett säkert och prisvärt elnät med få avbrott, säger avdelningschef Tomas Zetterström.

Årets stora elnätsprojekt är koncentrerade till de södra kommundelarna, där Söderhamn Nära bland annat förstärker och säkerställer redundansen på Flygstaden.

- Vi ska även förstärka inmatningen till området och kommer att anlägga en ny kabel från Sandarne som ska ersätta vår nuvarande underdimensionerade och ålderstigna reservmatning. Vi byter även ställverket och transformatorn i fördelningsstationen samt installerar kontrollutrustning och förbereder för fjärrstyrning med motordrift, säger Tomas Zetterström.

Ett annat stort projekt, som dessutom kan påverka framkomligheten längs Kustvägen under några veckor i sommar, är förläggningen av en ny elkabel till Sandarne. Där kommer man även att byta ut fem nätstationer som får moderna jordfelsdetektorer, vilket kommer

att underlätta felsökning i framtiden. I samband med det kommer fördelningsstationen i Sandarne att få nya sofistikerade skydd för övervakning och fjärrstyrning.

Sist men inte minst kommer Söderhamn Nära att uppgradera den så kallade nollpunktsutrustningen i mottagningsstationerna. Det görs för att elnätet och mottagningsstationerna inte ska ta skada vid till exempel jordfel i samband med avgrävningar eller andra brott på ledningsnätet. Åtgärderna är helt nödvändiga för att hantera de stora kapacitiva jordfelsströmmar som uppstår i de jordkabler som anlades i samband med att elnätet vädersäkrades.

- Sammantaget kommer vi alltså att bygga ett starkt elnät med redundans från Söderhamn till Sandarne och Flygstaden via två

Avdelningschef Tomas Zetterström kan tillsammans med kollegorna på elnät se fram mot en hektisk säsong.

geografiskt skilda kabelsträckningar. Det kommer att ge oss många olika alternativa kopplingslägen som kommer att spela stor roll i framtiden. Vi kommer även att bygga in relevant teknik för att digitalt övervaka och manövrera elnätet på ett sätt som inte gjorts tidigare och som kommer att göra nätet bättre, säger Tomas Zetterström.

Digital-TV ger dig betydligt bättre bild

Söderhamn Nära levererar TV i ett eget lokalt TV-nät. Om du har Söderhamn Nära som leverantör av TV kan du välja mellan det analoga och det digitala nätet.

Men vad är det egentligen för skillnad på dem?

- Vi har många kunder som fortfarande tittar på det analoga nätet, trots att det digitala är mycket bättre på en rad punkter, säger Erik Thy, projektledare på Söderhamn Nära.

Skillnaden mellan det analoga och digitala basutbudet är att i det digitala får du en mycket bättre bild och fler kanaler att välja

mellan. Det analoga basutbudet innehåller 16 kanaler och digitala basutbudet innehåller ytterligare tio kanaler, varav merparten dessutom är i HD-kvalitet.

- Du kan även utöka antalet kanaler genom att köpa till olika programpaket och enskilda kanaler, säger Erik Thy.

Digitalbox eller CA-modul

För att kunna se det digitala utbudet behöver du en digitalbox, som antingen är en separat dosa eller om din TV är relativt ny, är inbyggd i din TV och då använder du en så kallad CA-modul som läser av ditt krypteringskort.

- Allt det här får du hjälp med hos din

TV-handlare, de vet i regel vad du behöver för utrustning till just din TV. Själva krypteringskortet får du av oss utan kostnad, säger Erik Thy.

Det digitala utbudet kostar 92 kronor i månaden för dig som bor i lägenhet och 112 kronor i månaden om du bor i villa. Då ingår det analoga baspaketet med 16 kanaler samt Informationskanalen. Det digitala baspaketet har ett tillägg på 40 kronor i månaden i krypteringskostnad och ger dig 26 kanaler samt möjlighet att köpa till fler kanaler och kanalpaket.

Vill du veta mer om Söderhamn Näras kabel-TV finns det att läsa på vår hemsida under fliken Kabel-TV.

Effektivare rökgasrening

Söderhamn Nära håller just nu på att installera ett nytt filter för rökgasrening på Granskärs kraftvärmeverk. Det är det andra av två gamla rökgasfilter som nu byts ut.

- Vi gör det för att leva upp till de allt högre krav som ställs på rökgasrening och minska utsläppen av partiklar, säger Tomas Östlund, distributionsansvarig på värmen.

Kraftvärmeverket på Granskär består av fem värmepannor, varav två av de som ligger i gamla panncentralen används för spetsvärme. De eldas med pelletspulver och som vid all förbränning av fasta bränslen bildas partiklar.

- För att vi inte ska släppa ut sot och partiklar i luften är alla pannor försedda med stora rökgasfilter och det är två av dem som vi nu byter ut, säger Tomas Östlund.

De gamla filtren håller inte längre måttet och byts nu därför ut mot moderna elektroniska filter som är mycket effektiva.

- Förutom att de nya filtren har en mycket bättre verkningsgrad än de gamla filtren, är underhållet av dem betydligt billigare. De gamla filtren byggde på en teknik som krävde väldigt stort underhåll, säger Tomas Östlund.

De nya filtren kommer utan vidare att leva upp till alla högt ställda krav som ett modernt värmeverk måste leva upp till.

Släng småel i Elis

Småel, lampor och batterier är avfallsslag som är viktiga att samla in till återvinning.

Trots att många sorterar ut dessa avfallsslag, är det fortfarande alldeles för mycket som hamnar i hushållsoporna.

För att underlätta för dig har Söderhamn Nära placerat ut två bodar för insamling av batterier, småel och lampor.

Bodarna, som vi kallar för Elis, har ställts upp vid återvinningsstationerna på E-Center och vid Cityparkeringen. De vita bodarna är tydligt uppmärkta för respektive avfallsslag så att det klart och tydligt framgår vad som ska slängas var.

Så nästa gång du åker till centrum eller E-Center kan du med fördel stanna till och slänga trasigt småel, lampor och batterier i Elis. Allt som hamnar i Elis tas om hand av Söderhamn Nära och Elkretsen för vidarebehandling till återvinningsindustrin.

Elis, som de vita bodarna heter, är framtagna för alla typer av småel, batterier och ljuskällor. Tänk på att du bara kan slänga små elprylar i Elis, större saker som TV-apparater måste du fortfarande köra till Långtå.

Ny generation vattenmätare

Robin Lindberg har bråda dagar, det är han som ansvarar för att 7 000 vattenmätare byts ut.

Så länge de flesta av oss kan minnas har våra vattenmätare sett ut på samma sätt. Vi har själva varit tvungna läsa av dem manuellt varje år för att få vår uppskattade vattenförbrukning reglerad. Vissa år har vi fått tillbaka pengar, andra år har vi fått betala en slant.

- Men snart är det slut med det. Alla nya vattenmätare som byts ut är nu digitala, vilket innebär att ingen på sikt ska behöva läsa av sin vattenmätare, säger Robin Lindberg som ansvarar för vattenmätarbyten på Söderhamn Nära.

De nya digitala vattenmätarna som Söderhamn Nära nu installerar är en enorm förbättring på alla plan. För fastighetsägarens del är den största fördelen att vattnet nu mäts per timme och visar på en exakt förbrukning per månad, vilket i sin tur innebär att man faktureras för den faktiska förbrukningen. En gång i månaden samlas alla värden in via radiolänk och sammanställs av Söderhamn Näras mätavdelning.

- Det är en viktig fördel, men de nya vattenmätarna kan mycket mer än så. De mäter även läckage och om en fastighet har ett stort eller litet läckage så larmar det hos oss. Redan nu har vi kontaktat ett 50-tal fastighetsägare och påpekat att de har ett läckage av något slag i fastigheten och det har varit väldigt uppskattat, säger Robin Lindberg.

Vidare kan mätaren upptäcka om vattnet är på väg att frysa eller om vattnet inte kommer fram som det ska. Mätaren märker även

av om någon försöker manipulera med den.

I dagsläget har drygt 500 fastigheter fått sina gamla mätare utbyta till digitala vattenmätare.

- Vi har ett stort arbete framför oss, men inom några år kommer alla 7 000 fastigheter som är anslutna till det kommunala VA-nätet att ha den nya mätaren på plats, säger Robin Lindberg.

Stabilare nät

Även ute på ledningsnätet kommer VA-verksamheten att ha stor nytta av de nya mätarna.

Bland annat kommer man på ett ef-

ektivare sätt än i dag kunna mäta förlusten av vatten på ledningsnätet från vattenverken till konsumenterna.

- Inom en snar framtid kommer vi enkelt kunna mäta förlusterna i vattendistributionen ner till sista droppen, säger Robin Lindberg.

Som exempel berättar han att alla fastigheter på Klossdammen har fått digitala vattenmätare. Nästa steg blir att sätta liknade mätare på de sex ingående vattenledningarna som förser området med vatten. Genom att mäta det inkommande vattnet och det vatten som faktiskt förbrukas, kommer man mycket enkelt att kunna räkna ut differensen samt påbörja felsökning av eventuella läckor.

Det kommer även att bli lättare att reglera flöden och tryck i ledningarna så att det alltid är optimalt vattentryck.

- Med hjälp av de nya vattenmätarna kommer vi helt enkelt att få ett stabilare nät. Det kommer dessutom att utsättas för mindre påfrestningar än i dag. Sammantaget blir det väldigt positivt för såväl våra kunder som för oss själva, säger Robin Lindberg.

Vi arbetar med ett av våra viktigaste livsmedel

Vatten är ett av våra viktigaste livsmedel.

Ett livsmedel vi dessutom ofta tar för givet.

Men att producera vatten av hög kvalitet, samt ta hand om det vatten vi spolat bort är allt annat än enkelt. Det vet VA-verksamheten på Söderhamn Nära, där 23 medarbetare dagligen arbetar med att säkerställa att vi alltid har vatten av hög och säker kvalitet.

VA-verksamheten på Söderhamn Nära, som ansvarar för det kommunala vattnet, är en viktig del av kommunens infrastruktur. Den består av kilometervis med ledningar, avancerade filter samt pumpar och vattenreservoarer. Allt för att leverera och säkerställa ett friskt och rent vatten till dig. - Många tror att man helt enkelt bara tar upp vattnet direkt från marken och att det sedan kommer ut ur kranen. Men det är en lång process innan man kan fylla upp ett glas med rent och fräscht dricksvatten, säger VA-ingenjör Amanda Steen.

Processerna varierar beroende på om det är vatten från grundvatten eller ytvatten som produceras. Som en viktig del i att säkerställa ett bra dricksvatten lämnar Söderhamn Nära även kontinuerligt vattenprover till analys för att uppfylla myndigheternas högt ställda krav på vårt dricksvatten.

- I Söderhamn använder vi till största delen grundvatten och vårt grundvatten är relativt fritt från svårare föroreningar. Det är väldigt

sällan vi behöver sätta in extra åtgärder för att rena vattnet, men det innebär inte att vi kan slappna av. Vi måste ständigt hålla koll på vattnet eftersom vi arbetar med ett av våra viktigaste livsmedel, säger Amanda Steen.

Högteknologisk verksamhet

Planering och projektering blir en allt viktigare del i den moderna VA-verksamheten, en verksamhet som dessutom ställs inför allt högre krav och hårdare kontroller.

Den moderna VA-verksamheten har även blivit en högteknologisk verksamhet, en utveckling som med all sannolikhet kommer att fortsätta in i framtiden. Det här ställer stora krav på VA-organisationerna, något som även Söderhamn Nära känner av.

- Det kommer ständigt nya direktiv och bestämmelser kring hantering av vatten, men även en större användning av nya kemikalier som ger upphov till föroreningar som vi måste klara av att hantera. För att kunna hantera allt detta måste man ha rätt

Amanda Steen arbetar som VA-ingenjör på Söderhamn Nära.

kompetens, säger Amanda Steen.

De närmaste åren kommer Söderhamn Nära att behöva anställa kvalificerad personal inom hela verksamheten. Som exempel kan nämnas att man för närvarande är i stort behov av en VA-ingenjör mot ledningsnät som vill vara med och utveckla den långsiktiga VA-försörjningen i Söderhamn.

Effektiv felsökning

Inom Söderhamn Näras elnät är avbrotten väldigt få, men ibland sker de och att snabbt åtgärda dessa elavbrott är högprioriterat. Nu har Söderhamn Nära köpt en avancerad utrustning som kan lokalisera brott på elkablar med någon meters marginal.

- Det här innebär att vi betydligt snabbare än tidigare kan hitta och åtgärda avbrott på våra kablar, säger Tomas Zetterström, avdelningschef på Söderhamn Nära.

Enkelt förklarar fungerar utrustningen så att elnätsteknikerna skickar ut en elektrisk puls längs den trasiga ledningen. När pulsen når fram till avbrottet studsar den tillbaka och anger, med någon meters felmarginal, var på ledningen avbrottet är. Avståndet visas på en display och sedan är det bara att, med hjälp av en ledningskarta och ett mätjulk, mäta sig fram till den punkt som angavs och börja gräva.

- Tidigare var vi tvungna att mäta hela kabelsträckningen manuellt för att hitta avbrottet, vilket ibland kan röra sig om flera tusen meter och som kan vara väldigt tidskrävande. Nu behöver vi bara göra en manuell mätning vid den punkt som stötprovaren angav för att exakt lokalisera felkällan, säger Tomas Zetterström.

Anders Burman och Tomas Zetterström kan med hjälp av den nya utrustningen enkelt hitta brott på elkablar.

Nära från ovan

Ett av Söderhamns mest kända landmärken är vattentornet på Åsberget. Du kan se den gula byggnaden från alla väderstreck och från riktigt långt håll. Men hur utsikten ser ut från vattentornet är det inte många som vet. På nästa sida får du svaret på det.

Vi vill dessutom passa på att visa hur några av Söderhamn Näras byggnader och platser ser ut ur ett fågelperspektiv.

Granskärs avloppsreningsverk

Långtå avfallsanläggning

Granskärs kraftvärmeverk

Projektledare Erik Thyr ledde informationen inför närmare 100 nyfikna, potentiella fiberkunder som hade samlats i Bergviks Industrimuseum.

Fortsatt stort intresse för fiber

Intresset för Söderhamn Näras fiberprojekt är fortsatt stort. Det framgick tydligt vid årets första informationsträff i Bergviks Industrimuseum.

- Vår utbyggnad av fibernätet fortsätter och i år är det drygt 900 hushåll som fått erbjudande om att installera fiber, säger projektledare Pär Edquist.

En kylslagen onsdagkväll i mitten av februari hade närmare 100 personer letat sig till Bergviks Industrimuseum.

Erik Thyr och Pär Edquist, projektledare från Söderhamn Nära, hade bjudit in till informationsträff för 2019 års fiberprojekt.

Det många ville veta var hur grävningen går

till, grävdjup på den egna tomten, fördelen med IP-telefoni, kommer Söderhamn Nära att erbjuda snabbare uppkoppling i framtiden?

Några frågor handlade om var i huset man ska placera fibermodemet medan andra helst ville ha svar på om tidsplanen kommer att hålla och vilka som utför grävningensarbetet.

- Vi använder oss av entreprenörer för att hinna med. Det gäller såväl grävningar som anslutningar, säger Erik Thyr.

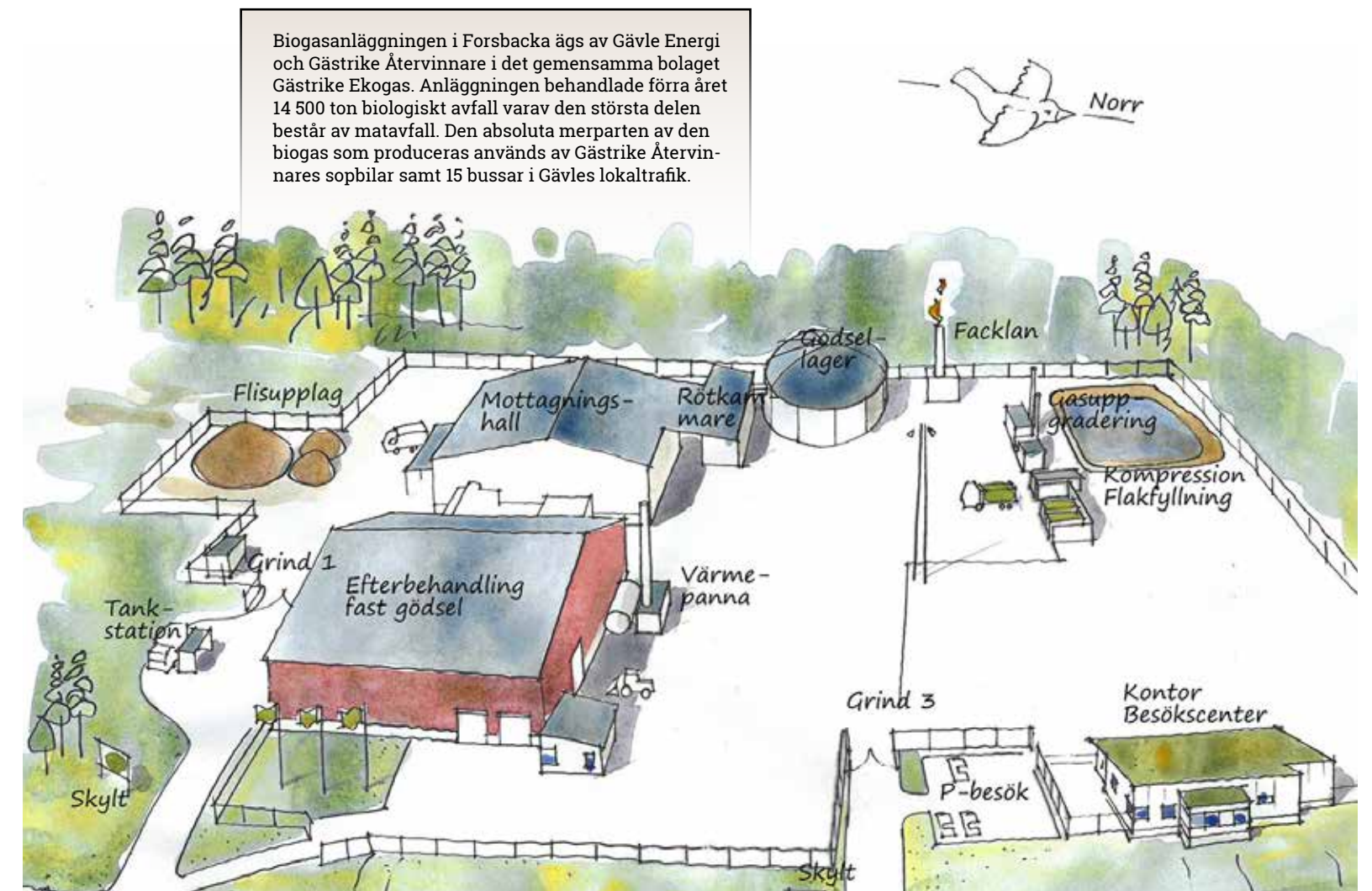
Här drar vi fram under 2019

I år koncentrerar Söderhamn Nära arbetet till Ljusne, Bergvik, Söderala, Marmaverken och Sunnanå.

Alla fiberprojekt som påbörjas under året beräknas följa tidsplanen och om allt går som planerat ska den sista fastigheten vara uppkopplad före den första december.

Så här kan det se ut när Söderhamn Nära dyker upp och installerar fiber i ditt område.

Här blir vårt matavfall till biogas

Vid Ekogas biogasanläggning i Forsbacka, mellan Gävle och Sandviken, produceras varje dygn cirka 6 500 kubikmeter metangas, som efter uppgradering motsvarar närmare 5 000 liter bensin. Dessutom produceras tusentals ton högkvalitativt biogödsel som används av lantbrukare runt om i länet.

Biogasanläggningen i Forsbacka invigdes så sent som hösten 2017 och är en av landets modernaste anläggningar. I dag produceras biogas av matavfall från hushåll och verksamheter från Gästrikrekommunerna samt Söderhamn, Ovanåker och Bollnäs. För att få en så bra mix av rötbart material som möjligt blandas matavfall med trädgårdsavfall och fett från fettavskiljare. Förra året rötade anläggningen 14 500 ton biologiskt avfall till biogas och biogödsel. Av detta bidrog matavfallsinsamlingen från Söderhamns hushåll och verksamheter med cirka 500 ton.

Själva rötningsprocessen är kontinuerlig och kallas för termofil torrrotning. Processen

sker i en konstant temperatur på 53 grader, vilket är idealiskt för de mikroorganismer som ska omvandla matavfall till biogas. Inne i den 45 meter långa och hermetiskt tillslutna reaktorn blandas substratet med hjälp av stora skovlar samtidigt som det sakta transporteras genom reaktorn. Processen tar cirka en månad och hela tiden bildas rågas, samtidigt som substratet omvandlas till biogödsel. Det färdiga biogödslet separeras i en flytande och en fast fraktion, där den fasta fraktionen genomgår en efterbehandling där alla föroreningar som plast, metall, glas och annat som inte ska finnas med i matavfallet siktas bort.

Rågasen som bildas i processen består av cirka 68 procent metan och 30 procent koldioxid. Rågasen leds vidare från reaktorn till en uppgraderingsanläggning där koldioxiden separeras från metangasen och kvar blir slutprodukten, en fordonsgas som består av 98 procent metan.

Fordonsgasen pumpas därefter till ett gaslager som består av ett antal seriekopplade gastuber, som transporteras till publika tankstationer i Gävle.

Biogödslet, den andra och minst lika viktiga slutprodukten, är ett högeffektivt och mycket miljövänligt alternativ till konstgödsel, framförallt eftersom det minskar användningen av fosfor.

Varje år producerar anläggningen i Forsbacka 10 000 ton flytgödsel och 500 ton torrödsel. Allt gödsel hämtas av lantbrukare som använder det på sina åkrar.

Svaren på alla dina frågor om bredband

Har du funderingar kring hur installationen av fiber i din villa går till?

Hur du kopplar in din router och sätter upp ett eget nätverk?

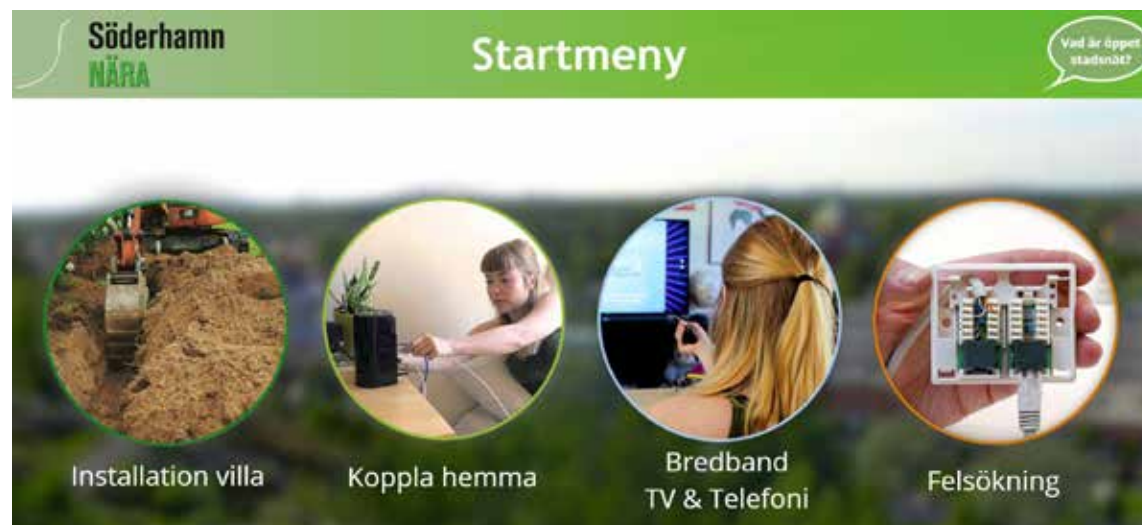
Vad är digital-TV och hur fungerar streamingtjänster?

Hur felsöker man på bästa sätt?

Svaren på alla dessa frågor (och många fler) finns på vår hemsida:

<http://soderhamn.nara.se/sidor/bredband/bredbandshandboken>

Hur enkelt som helst!

Digitala formulär och BankID gör vardagen bekvämare för våra kunder

Sedan årsskiftet är det betydligt enklare än tidigare för våra kunder att teckna avtal med oss.

I och med införandet av våra digitala formulär på hemsidan kan du nu bland annat:

Göra din flyttanmälan, skaffa e-faktura, beställa autogiro, byta elhandelsleverantör, beställa installation av fiber, teckna, ändra och säga upp bredbandsavtal, byta storlek på ditt avfallskärl, göra felanmälan. Och mycket mer.

Signera med ditt BankID och saken är klar!

Dessutom kan du nu - förutom de vanliga inloggningssätten - logga in på Mina Sidor med ditt BankID. Mina Sidor ger dig en bra bild över vilka tjänster och produkter du köper av Söderhamn Nära. Exempelvis kan du se alla dina tidigare fakturor och även få detaljerad information över hur din förbrukning ser ut över tid.

Inloggning sker med BankID eller ett lokalt konto som du skapar själv genom att ange en giltig e-postadress och ett valt lösenord.

IT-supporten hjälper elever och lärare

Sedan augusti 2015 ligger Staffangymnasiet och CFL inom det nya kommunalförbundet Hälsinglands Utbildningsförbund, HUF.

Det här har inneburit en hel del förändringar, inte minst vad gäller IT och datakommunikation ute på skolorna. För att hjälpa elever och lärare med krånglande datorer har Söderhamn Nära öppnat ett supportcenter.

Krånglande datorer och program är något som drabbar alla förr eller senare och när det sker vill man snabbt ha hjälp. Detta är något som även drabbar elever och lärare i kommunens skolor.

På Staffangymnasiet och på CFL har Söderhamn Nära personal som hjälper till på plats. Staffangymnasiets support är öppen fem dagar i veckan och den på CFL är öppen två dagar i veckan.

- Vi tar emot elever och lärare med allehanda problem. Kan vi så fixar vi problemen direkt, annars tar vi med datorn till supporten på Söderhamn Nära, säger Joakim Ivarsson, IT-tekniker på Söderhamn Nära.

Supporten har visat sig vara väldigt uppskattad.

- Från början var det bara tänkt som ett kortare projekt i samband med att vi bildade Hälsinglands utbildningsförbund, men det har visat sig vara så populärt att vi har permanentat verksamheten. Sedan 2017 har vi även support på Torsbergsgymnasiet i Bollnäs, säger Pelle Uddén IT-chef på Söderhamn Nära.

Att flytta ut supporten till användarna har inte bara inneburit bättre service på plats, det har även effektiviserat hanteringen för Söderhamn Näras IT-support. Det är även ett stort mervärde för teknikerna att vara närmare den verksamhet man hjälper och få en direkt dialog med användarna.

Svante Wiström, som går tredje året på naturprogrammet och Erik Bernhardsson, tredjeårselev på estetprogrammet, får hjälp av Joakim Ivarsson.

- Vi har totalt cirka 2 000 datorer ute på våra lärosäten inom HUF och med de mängderna är det naturligtvis effektivt för oss att finnas på plats, eftersom det ofta är något användaren behöver hjälp med, säger Pelle Uddén.

Om du planerar att gräva, borra, dika eller göra något annat som innebär att du gör arbeten under markytan kan du anmäla detta på Ledningskollen.

Här hittar du även information om vilka ledningsägare som har infrastruktur (ledning, kablar eller annan utrustning) nedgrävd på den plats där du vill gräva. En kontakt med Ledningskollen när alla ledningsägare som är med. Systemet hanterar din förfrågan om ledningsanvisning till alla som är berörda. Tjänsten är dessutom kostnadsfri.

Det vanligaste skälet till att använda Ledningskollen är att man planerar något slags

markarbete, eftersom det då finns en risk att man gräver av ledningar. Man begär då ledningsanvisning/kabelanvisning av den som äger ledningar i området.

Både privatpersoner, företag, myndigheter, kommuner eller andra som ska planera eller utföra markarbeten har nytta av Ledningskollen, liksom naturligtvis de som äger ledningarna.

Att gräva på en plats utan att först göra en förfrågan via Ledningskollen till eventuella ledningsägare innebär en stor risk. Den som gräver av en ledning kan bli betalningskyldig

Läs mer på www.ledningskollen.se.

Är vattnet hårt eller mjukt?

En fråga personalen som jobbar med vatten på Söderhamn Nära ofta får, är om vattnet är mjukt eller hårt. Det korta svaret är att vattnet i Söderhamns kommun överlag är mycket mjukt till medelhårt.

Men vad är egentligen mjukt och hårt vatten?

- Vattnets hårdhet är ett mått på främst mängden kalcium- och, i mindre omfattning, magnesiumjoner i vattnet. Hårdheten på vatten avgörs av hur mycket kalcium och magnesium vattnet innehåller, ju färre joner desto mjukare vatten, säger Veronica Henriksson, verksamhetschef för vatten och renhållning på Söderhamn Nära.

Såväl kalcium som magnesium finns naturligt i nästan allt vatten och framförallt i grundvatten, men i Söderhamns kommun är det inte fråga om stora mängder.

- Ett mjukt vatten innehåller små mängder kalcium och magnesium per liter vatten, där kalciumet står för 90 procent av hårdheten, säger Veronica Henriksson.

Innehåller vattnet väldigt höga halter kalcium och magnesium måste det avhärddas, men det sker bara om vattnet har en hårdhet som är betydligt högre än det vi har i Söderhamns kommun.

För oss konsumenter innebär ett hårdare vatten framför allt att det går åt mer tvättmedel och att det kan bli kalkavlagringar på till exempel porslin. Det som gör vattnet hårt och som kan lämna avlagringar efter sig är kalciumoxid, det vill säga vanlig kalk.

I tabellen nedan kan du se hur hårt eller mjukt vattnet är där du bor och på tvättmedelsförpackningar står det hur du ska dosera i förhållande till hårdheten på vattnet.

Hårdhetsgrad brukar anges på följande sätt:

- * mycket mjukt 0-2°dH
- * mjukt 2-5°dH
- * medelhårt 5-10°dH
- * hårt 10-20°dH
- * mycket hårt >20°dH

Din ort	Hårdhet °dH
Söderhamn, Vägbro, Borg, Kungsgården, Trönö, Skarså, Stugsund, Östansjö, Östanbo, Sandarne, Utvik, Humlegårdsstrand	6,1
Kinstaby, Marma, Bergvik, Vannsätter, Mo, Söderala	2,4
Ljusne, Vallvik	0,71
Stråtjärä, Skog	2,6
Holmsveden	2,3

Vattnets hårdhet mäts i tyska hårdhetsgrader, 1°dH motsvarar ungefär 10 milligram kalciumoxid per liter vatten. Gränserna är inte absoluta och det kan finnas tillfällen då gränserna sätts annorlunda.

Årsredovisningen på två minuter

Aktiebolag är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Det är ett offentligt dokument som alla har rätt att läsa, men som väldigt få läser. En vanlig anledning är att årsredovisningar till sin natur är ganska långa, krångliga och helt ärligt ganska tråkiga. Därför får de också få läsare.

För att du ändå ska få en bild av hur det gick för våra bolag förra året, har vi sammanställt det viktigaste ur årsredovisningarna.

Och om två minuter vet du hur det gick.

2018 var ett resultatmässigt bra år för bolagen. Omsättningen, den sammanlagda försäljningen, landade på strax över 302 miljoner kronor och nettovinsten, före skatter, blev knappt 38 miljoner kronor.

- Den största delen av vinsten efter alla kostnader och skatter stannar inom bolagen och används till att återinvestera i verksamheterna eller till att amortera på skulder, säger Adam Axzell, ekonomichef

FAKTARUTA

Några av de viktigaste nyckeltalen i årsredovisningen för 2018

Ägare	Söderhamns kommun 100 %
Anställda	109 st
Omsättning	302 422 tkr
Resultat efter finansiella poster	37 954 tkr
Låneskuld	380 503 tkr
Tillgångar	753 131 tkr

Årsredovisningen i sin helhet finns att tillgå på www.soderhamnara.se

Vad är det som kostar?

Att driva den här typen av företag kostar väldigt mycket, det framgår med önskvärd tydlighet när man jämför omsättning med resultat.

Det är framförallt fyra kostnadstyper som står för merparten av alla utgifter. Personal-kostnaderna uppgick till 72 miljoner kronor. Av- och nedskrivningar av bland annat byggnader, anläggningar, inventarier och fordon landade på nästan 52 miljoner. Bränslekostnader till fjärrvärmeverksamheten stod för nästan 44 miljoner kronor. Övriga externa kostnader som består av till exempel licens- och leasingavgifter, el, drift, underhåll och service slutade på nästan 79 miljoner kronor.

- Även kostnaderna för vår upplåning är av väsentlig betydelse då de områden vi är verksamma inom är mycket kapitalintensiva. De senaste årens låga räntnivåer har därmed varit mycket gynnsamma för oss, säger Adam Axzell.

Värdet på tillgångar

Förutom intäkter och utgifter som kan kopplas till själva verksamheten har bolagen även tillgångar och skulder.

Adam Axzell, ekonomichef

På tillgångssidan är det framförallt anläggningstillgångar, det vill säga anläggningar och inventarier, som står för värdet. Den i särklass största enskilda anläggningstillgången vad gäller värdet är kraftvärmeverket med ett bokfört värde på nästan 119 miljoner kronor. Vatten- och avloppsanläggningarna är bokförda till ett värde av till 116 miljoner kronor. Elnätsanläggningarna är bokförda till 59 miljoner kronor.

På skuldsidan är det framförallt låneskulder till Söderhamns kommun på 253 miljoner kronor samt övriga långfristiga skulder till banker på ytterligare 92 miljoner kronor som är de stora posterna.

Vad gäller vid strömavbrott?

Söderhamn Nära har ett mycket stabilt elnät med en hög leveranssäkerhet.

Trots den höga säkerheten kan det hända att du drabbas av strömavbrott.

Vad som gäller vid strömavbrott är reglerat i lag och här kan du läsa mer om vad som gäller i händelse av oplanerade avbrott i elleveransen.

Om du drabbas av ett oplanerat avbrott av elleveransen, som varar minst tolv timmar i en följd, har du i regel rätt till avbrottsersättning och det lägsta beloppet 900 kronor.

- Avbrottsperioden anses starta då vi har fått kännedom om avbrottet, säger Tomas Zetterström, avdelningschef på Söderhamn Nära.

För varje direkt efterföljande strömlöst dygn, ökar ersättningen. Din maximala ersättning är 300 procent av din årliga nätkostnad.

Undantaget till avbrottsersättning gäller om nätägaren visar att avbrottet beror på en händelse av exceptionell karaktär eller på händelser utanför nätägarens kontroll.

Behöver inte anmäla avbrott

- Avbrottsersättning betalas ut så snart som möjligt, men senast inom sex månader från utgången av den månad då vi fått kännedom om avbrottet. Betalar vi inte ut ersättningen inom sex månader har du rätt till ränta på ersättningsbeloppet, säger Tomas Zetterström.

Avbrottsersättningen betalas ut till dig utan att du behöver anmäla avbrottet till Söder-

hamn Nära. Om du inte har fått avbrottsersättning måste du göra anspråk på ersättning inom två år från det att avbrottet upphörde.

Avbrottsersättningen kan jämkas om skyldigheten att betala är oskäligt ekonomiskt betungande för elnätsföretaget. Jämknings kan ske även om överföringen av el har försenats för att inte utsätta elnätsföretagets personal för betydande risker. Det är elnätsföretaget som beslutar om jämkning ska ske.

Ersättning för utgifter

Du kan även ha rätt till skadestånd om du kan påvisa en ekonomisk skada som uppkommit genom elavbrott. Du kan även få ersättning för utgifter eller annan förlust som avbrottet orsakat. I likhet med vad som gäller för avbrottsersättning är nätföretaget inte skyldigt att betala skadestånd om det kan visa att avbrottet ligger utanför kontrollansvaret.

Näringsidkare som kan visa att elnätsföretaget handlat vårdslöst eller försumligt har rätt till skadestånd vid elavbrott. Näringsidkare kan vara berättigad till skadestånd

oberoende av elavbrottets längd.

- För skadestånd gäller generellt att du ska kunna styrka din skada samt uppkomna kostnader, exempelvis genom kvitton eller liknande. Du ska även vidta åtgärder för att begränsa din skada, säger Tomas Zetterström.

Skadestånd omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet, dock inte skada relaterad till näringsverksamhet.

Går att få prövat

För att få vägledning om exempelvis jämkning av avbrottsersättning eller rätten till skadestånd kan du vända dig till exempelvis Konsumenternas elrådgivningsbyrå eller till din kommunala konsumentvägledare. Om du vill få ett beslut om avbrottsersättning prövat kan du vända dig till Allmänna reklamationsnämnden eller till allmän domstol.

Vill du läsa mer om ersättning och skadestånd kan du göra det på vår hemsida: www.soderhamnara.se

Söderhamn Nära har trots sin litenhet alltid haft en stark tradition när det gäller att hjälpa till vid störningar och så även denna gång.

I Vattenfall Eldistributions område Roslagen var läget mycket besvärligt efter stormen Alfridas härjningar under vintern och många kunder blev strömlösa.

Söderhamn Nära ryckte ut med arbetskraft i form av Micke Eklund och Henrik Erling som genom den nationella elsamverkansledningen slöt upp med våra kollegor i Vattenfall Roslagen.

Efter några dygns hårt arbete hade i stort sett alla fått strömmen åter.

Julia Karmhag på Staffangymnasiets handelsprogram representerade med företaget Ranbo Trädgårdar. Hon utsågs till vinnare i kategorin Årets Hållbara UF-företag och får representera Gävleborg i den stora riksfinalen. Hennes affärsidé är bland annat en bok om lokal odling och kurser i småskalig odling.

Företaget Hälsinge Köktextilier består av Victoria Lindholm, Maja Elffors Persdotter och Fanny Brolin på tekniska programmet, samt Mathilda Essell på Staffangymnasiets handelsprogram. Deras affärsidé var att tillverka handdukar, förkläden och andra produkter inspirerade av gamla hälsingemönster.

Grabbarna bakom företaget Tvingjärn, Patrik Bäcklin och John Engblom på Staffangymnasiets byggprogram, sålde ett smart verktyg för att tvinga samman brädor i samband med till exempel altanbyggen.

Liberos UF hade en riktigt kul produkt, en barnbok där de själva hade skrivit texterna, men låtit barn i förskolan stå för alla illustrationer. Bakom företaget och boken står Alexander Löfqvist, Albin Olofsson och Kasper Strindberg och de går på Staffangymnasiets ekonomiska program.

Bambukorgen UF med Khajik Kasbar och Iavid Akbari, båda på tekniska programmet vid Staffangymnasiet, vann kanske inte något pris. Men charmade alla som besökte deras monter, där de sålde en bambukorg med sloganen "Bästa korg i Gävleborg".

Dessa fantastiska unga företagare

För fjortonde året i rad är Söderhamn Nära med och sponsrar Ung Företagsamhet i Gävleborg. I år var mer än 210 företag från länets gymnasieskolor, varav 26 från Staffangymnasiet, på plats i Camp Igge i Iggesund för att visa upp sig och tävla om årets UF-företag.

- Det här är ett fantastiskt evenemang och vi är med och stödjer det för att vi anser UF-företagandet är ett väldigt viktigt projekt där eleverna utvecklas samtidigt som de får lära sig mycket om vad det innebär att driva företag, säger Gunnar Lidén, kommunikationsansvarig på Söderhamn Nära

Att vandra runt på den stora mässan visar med all önskvärd tydlighet att ungdomars kreativitet och förmåga att skapa och utveckla idéer inte har några gränser. Här hittar man allt från hantverkare som tillverkar hela produkten själva till företag som köper in och förpackar färdiga produkter.

- Vad som var tydligt i årets mässa är att påfallande många företag hade ett stort miljötänk och ett socialt engagemang. Därför var det extra kul att Söderhamn Nära fick uppdraget att delta i juryn för Årets hållbara företag, säger Gunnar Lidén.

Ung Företagsamhet startade 1980 och är en rikstäckande utbildningsorganisation och en del i den internationella organisationen Junior Achievement. Tävlningen vänder sig till gymnasietens avgångsklasser som i ett specialarbete ska skapa, driva och utveckla ett företag på affärsmässiga grunder.

Man anordnar även 24 regiontävlingar till årets UF-företag i olika kategorier och vinnaren i varje region får representera regionen i den stora nationella tävlingen. Vinnaren där får representera Sverige i Europafinalen.

Sedan starten har mer än 360 00 elever varit med i UF.

Inte så Nära

Udda vattentorn i Illinois

Om det står på rätt plats och utformas på rätt sätt kan vattentorn kan vara en bra marknadsförare. På rekreationsområdet Rend Lake i södra Illinois i USA står ett sfäriskt stål vattentorn, utformat som en golfboll på en peg, och marknadsför en 27-håls golfbana. En form av reklam som flera golfbanor tillämpar.

Det var den amerikanska arméns ingenjörskår, som på 1960-talet anlade den 75 km² stora vattenreservoaren Rend Lake, varifrån 300 000 personer får sitt vatten. Vattnet som strömmar ut ur golfbollen behövs dessutom för att hålla liv i de gröna mattorna.

Solceller på alla nybyggda hus i Kalifornien

Från och med 2020 måste alla nybyggda villor och mindre flerbostadshus i delstaten ha solceller på taket.

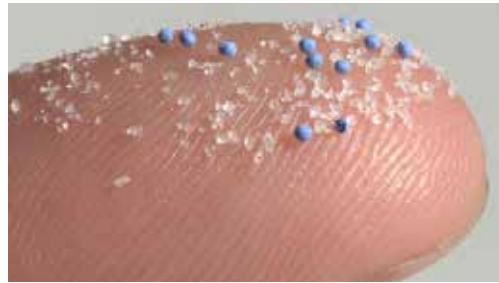
Reglerna gäller för villor och flerbostadshus med upp till tre våningar. Det finns vissa undantag för hus som är kraftigt skuggade av träd eller omkringliggande byggnader eller har en mycket liten takyta.

Enligt beräkningar kommer solpanelerna i snitt att addera 9 500 dollar i byggkostnader, men de kommer att spara husägaren 19 000 dollar i elkostnader under en 30-årsperiod.

Flera städer i Kalifornien, däribland San Francisco, har redan infört liknande krav. I dag räknar energikommissionen med att en knapp femtedel av alla nybyggda villor i Kalifornien får solpaneler på taket.

Inte så Nära

Reningsverken tar bort 99% av mikroplasten

EN RAPPORT FRÅN SVENSKT VATTEN UTVECKLING ökar kunskapen om mikroplast i avloppsvatten, slam och åkermark. Rapporten visar att avloppsreningsverken rensar bort 99% av mikroplasten från avloppsvattnet, men av den bortrenade mikroplasten hamnar endast 40% i slammet och det finns mikroplast i åkermark oavsett om den gödslas med slam eller mineralgödsel.

Av samhällets alla utsläpp av mikroplaster är det bara några procent som går till avloppsreningsverken – eller som kommer från hushållen. De helt dominerande flödena av mikroplast i samhället är mikroplast från vägtrafiken, konstgräsplaner samt nedskräpning av plast.

Reningsverken är mycket bra på att hantera sin del av och rena bort mikroplaster. Mikroplaster är ett samhällsproblem som VA-branschen hanterar väl.

Smart app för styrd energiförbrukning

SEDAN OKTOBER 2018 testar forskare på Chalmers en egenutvecklad app som hjälper boende att organisera och följa sin egen energianvändning.

Appen Ero ska göra det enkelt för de boende i HSB Living Lab att planera vilka energikällor, exempelvis vind- eller vattenkraft, de vill använda och se hur tillgången på dessa är i el- och fjärrvärmesystemen vid en viss tidpunkt.

– Istället för att bara uppmuntra användarna att minska sin energianvändning ger Ero tips på när det kan vara smart att exempelvis använda hushållsapparater eller varmvatten utifrån vilka energikällor användaren själv föredrar, säger Sara Renström, doktorand på Chalmers.

Panncentralen har fått sitt namn efter Roland Englund som, åren innan han gick i pension från Söderhamn Nära, arbetade med att få den nya panncentralen på plats.

Fjärrvärmesystemet i Ljusne drivs av spillvärme från Ala sågverk. Det är en bra, stabil och miljövänlig lösning, men som vid all fjärrvärmesystem tillverkning behövs reservkraft i händelse av haverier och underhållsarbeten.

- När det ordinarie värmesystemet stannar behövs ett snabbt, effektivt och driftsäkert reservsystem och nu har vi byggt en modern panncentral som klarar av att värma Ljusne, säger Luc Verdruye, avdelningschef på värmen.

Tidigare användes två gasolpannor som reservkraft och de var placerade i en gammal och sliten byggnad vid Ala sågverk. När de var dags att byta ut dem mot en ny reservpanna beslöt man därför att bygga en panncentral med den senaste tekniken.

- Hela projektet har haft ett starkt fokus på miljön och ett viktigt krav var att den nya pannan skulle vara miljövänlig och drivas av 100 procent förnybara bränslen, säger Luc Verdruye.

Fjärrvärmens reservkraft måste snabbt kunna gå in och ta över uppvärmningen av fjärrvärmesystemet. Därför behöver den eldas med ett bränsle som inte har någon fördröjning och de vanligaste sätten är att elda med antingen gasol eller olja.

Valet föll på en helt ny oljepanna, vilket kan verka lite märkligt med tanke på att olja är ett bränsle som man sedan länge fasat ut till förmån för mer miljövänliga bränslen. Men den nya pannan eldas inte med vanlig eldningsolja utan enbart med HVO, en miljövänligt framställd bioolja.

- HVO, om det är framställt på rätt sätt, är ett mycket miljövänligt bränsle och vi har valt en olja som inte har några inslag av palmolja. Den är lite dyrare men vi anser att det är värt det. Under normala omständigheter används pannan inte så ofta, det är främst vid produktionsstopp på sågverket. Pannan körs inte mer än ett par tre gånger per år, vilket innebär att vi använder väldigt små mängder olja, säger Luc Verdruye.

Nya på Nära

På Söderhamn Nära arbetar idag närmare 110 personer. Det senaste året har några gått i pension och samtidigt har vi fått några nya medarbetare. Här har ni dem!

Patrik Svensson, rörmätstekniker - vatten

John Lundmark, VD

Camilla Bergström, kart- och mättekniker - vatten

Stina Persson, chaufför - renhållning

Tomas Hedberg, nätverkstekniker - bredband

Vi arbetar hela tiden på att bli bättre

Vartannat år genomför vi en nöjdhetsundersökning. Detta gör vi för att se hur du som kund upplever oss, om vi sköter oss och om vi kan bli bättre.

- Vi har nu genomfört undersökningen tre gånger med start 2015, och den visar att vi fortfarande är bra på att ta hand om våra kunder, säger personal- och kundservicechef Lena Sandin.

Förutom att arbeta för att din vardag ska vara bekväm med vatten i kranarna, ett fungerande bredband, att soporna blir hämtade och att elförsörjningen är säker, är en mycket viktig funktion en väl fungerande kundservice som snabbt hjälper dig när du får problem med något som vi levererar.

- Vår kundservice är oftast det första man kommer i kontakt med när man har ett problem. Oftast löser kundservice problemen

direkt med kunden, men det händer att vi inte kan göra det och för att bli bättre på att hantera kundrelaterade frågor är kundundersökningar ett viktigt verktyg. Framför allt för att se var vi eventuellt brister och därefter förbättra våra rutiner, säger Lena Sandin.

Årets kundundersökning visar att vi har backat på några punkter jämfört med den föregående undersökningen. Vi får fortfarande väldigt höga betyg överlag och skillnaden är inte stor, men tillräckligt för att vi ska ta den på allvar.

- Det som har fått sänkt betyg, från mycket nöjd till nöjd, är frågor som rör klagomåls- hantering och uppdateringar på hemsidan. Nu kommer vi att arbeta för att förbättra oss och förhoppningsvis kommer det att märkas inom kort, säger Lena Sandin.

Nöjdhetsundersökningen bygger på 201 intervjuer fördelade på 80 procent privatpersoner och 20 procent företag och en sammanställning finns att läsa på vår hemsida.

Lena Sandin, personalchef.

Lördagsöppet på Långtå

4 och 11 maj mellan kl. 10.00-14.00

Passa på att lämna allt du vill bli av med hos oss!

Saker som fortfarande fungerar kan du lämna till Återbruket.

Vi tar gärna hand om ditt trädgårdsavfall!

Det behövs till vår slamkompost.

